

Zárójelentés az OTKA által támogatott K 76202 számú kutatásról

(A kutatás időtartama : 2008-10-1 től 2009 – 12 – 31-ig)

Tartalom

A magyar orvostársadalom szociológiája a régi rendszer végén (1920-1944).....	1
Orvosi felmérés. Maradék tovább folyó munkálatok.....	6.
Alapvető számszerűsített kísérleti eredmények bemutatása.....	8
I. Adatok az orvosi piac területi alakulására 1870-1947.....	8
II. Az összes magyarországi orvosi karra 1918/19 és 1948/49 között beiratkozottak adatainak alapmegoszlásai.....	12
III. 1942-ben praktizáló vidéki orvosok adatainak alapmegoszlásai.....	18

A magyar orvostársadalom szociológiája a régi rendszer végén (1920-1944)

Kutatási tervünk a modernkori magyar középosztályok egyik fontos – társadalmi tekintélyét, képzettségi okát, demográfiai tömegét és a népesség egészségvédelmét valamint ennek demográfiai újratermelését illetőleg egyaránt kulcsfontosságú – szakértelmiségi csoportját vette globálisan górcső alá. Megközelítésünk mind módszertanában, mind volumenében egyedülállónak mondható, amennyiben (a kutatásvezető most folyó egyéb értelmiség-történeti felméréseitől eltekintve) eddig egyetlen honi elitkategória sem részesült hasonló kutatói figyelembe. Az egyébként mintának számító nyugat-európai kutatások sem kísérelték meg ennek vagy más hasonló középosztályi rétegnek teljes körű felmérését egy össznemzeti, államként működő társadalomban. Párhuzamos vállalkozásokat a magam részéről csak a Balti államokban ismerek, ahol a honi orvosokkal összemérhető szakértelmiségi kategóriák létszáma az ittenihez – még a Trianon utáni csonka országhoz képest is – elenyészőnek mondható.¹

Ráadásul felmérésünk a ténylegesen gyakorló vagy diplomát szerzett orvosokon túl a paramedikális képzésben a sokéves szakértelmiségi szinten ténylegesen vagy potenciálisan résztvevő több más alnépességre is kiterjedt abból a megfontolásból, hogy a valódi orvosok kiválasztását, iskolázását, tanulmányait, szakmai és társadalmi érvényesülését legjobban úgy lehet tanulmányozni, ha összevetjük az orvosi karok többi diákjának vagy más egészségügyi főiskolák képzettjeinek életútjával. Ennek megfelelően felmérésünket jelentősen kibővítettük az eredeti munkatervhez képest :

¹ L. például Eriks Jakobsons és Valters Scerbinski kötetét a lett ügyvédségről, *Latvijas advikatura 1919-1945*, Riga, 2007. Az akkoriban 1,9 millió lakosú országban 1938-ban mindössze 283 ügyvéd működött. (L. id. mű 14. oldal.)

egyrészt az orvosi fakultásokra legalább egy félévben beiratkozó medikusokra (függetlenül attól, hogy szereztek-e vagy nem doktorátust), másrészt az 1884-ig ú.n. sebészi vagy felcseri (tehát nem 'orvosdoktori' vagy 'tútori') oklevelet nyert, de orvosként gyakorló szakmabeliekre, végül még a többi para-medikális – állatorvosi és gyógyszerészi - mesterséghez vezető képzésben résztvevőkre is. (Nem vettük azonban módszeresen számba a rövidebb egészségügyi képzés nagyszámú s kizárólag nőkből álló kedvezményezettjét, a bábaképzés diplomáit, melyek szintén az orvosi karokból kerültek ki.²)

Az így nyert prozopográfiai adatbázisunk valóságos volumenje azonban a fentiekén túl avval is igen jelentősen megnőtt, hogy a címben jelzett témakör időrendi lehatárolása olyan technikai nehézségeket rejtett magában, melyekre nem voltunk felkészülve. Így adatbázisunkat lényegesen ki kellett bővíteni ahhoz, hogy a tervünkben emlegetett világháborúk között orvosként működő népességet teljességében számba vegyük. Vizsgálódásunkat nem csak azért nem volt könnyű szigorú kronologikus korlátok közé zárni, mert az 1919 után Magyarországon aktív orvosok nagyobbik része (bár az évekkel egyre csökkenő arányban) korábban végzett egyetemet. Problémát okozott azonban az is, hogy tulajdonképpen történelmi cezurat az orvosképzésben az 1920 őszi bevezetett *numerus clausus* jelentette. Fontos volt tehát, hogy össze tudjunk hasonlítani 1920 előtt pályájukra induló medikusokat azokkal, akiket már érintett a zárt számok rendszere. Márpedig ilyen összehasonlítás – esetleges okokból – 1920 előtt csak két beiratkozott évfolyamra volt alkalmazható a legtöbb szociológiailag fontos szempontból, mivel a beiratkozási lapok által szolgáltatott információk (apa foglalkozása és lakhelye, az érettségiztető iskola adatai) csak 1918/19-re és 1919/20-re állt rendelkezésre: a korábbi évek beiratkozási naplói elpusztultak 1956 november elején az Országos Levéltár felgyűjtása következtében. A korábbi időszakra csak a külföldön (Ausztriában, Németországban, Svájcban tanuló vagy/és diplomázó medikusokra vannak ilyen adataink. Viszont, sajnálatos módon a külföldi (leggyakrabban kényszerű) peregrinációban résztvevőkre nézve 1919 után már egyáltalán nincsen prozopográfiai adatforrásunk. Az 1919-es határvonal mindenképp mesterségesnek és adataink értelmezése szempontjából használhatatlannak bizonyult. Ezért gyakorlatilag nem vettük vizsgálódásainkban tekintetbe.

Ez két dolgot jelentett eljárásaink során.

Egyrészt sok szempontból kiterjesztettük vizsgálódásainkat az 1919 előtti periódusra. Az OTKA nyújtotta anyagi forrásokon túlról biztosított eszközök segítségével sikerült a honi orvosok magyarországi és külföldi képzésére (és az ottani diplomásokra) egészen a modern orvosképzés 18. századi előzményeiig (1770-ig) visszanyúlni s az így nyert standardizált életrajzi adatokat beépíteni adatbankjainkba. Igaz, hogy a 19. század elejéig a pesti egyetem adatforrásai gyengék, viszont jobbak a Bécsben, a Monarchia egyéb fakultásán és a későbbi Német Birodalom egyetemén tanulóakra vonatkozó adatforrások. Így rövidesen elkészülhet egy összefoglaló elemzés a honi orvostársadalom fejlődéséről az egész modern korra nézve (a kommunista rendszer előtt).

Másrészt eredményeink értelmezésénél az 1919-es korszakhatár ritkán jelenik meg vagy játszik szerepet. Ennél sokkal fontosabb az 1920-as év, melynek őszi bevezették a zsidóellenes *numerus clausus* törvényt az egyetemekre első ízben beiratkozó diákság (elsősorban a zsidók és valamelyest a háború alatt megsokszorozódó nőhallgatók) számarányának visszaszorítására. Ugyanakkor, az 1920-as évek legelején, beindult két újabb vidéki (elvből 1912-ben alapított, de a háború miatt addig nem működő) orvosképző intézmény, a Pécsre helyezett Pozsonyi és a Debreceni Egyetem keretében, míg a Kolozsvári orvosi kar a többivel együtt Szegeden kezdte újra működését. Ez az intézményes átszerveződés az orvosi karokon a képzés társadalmi funkcióit illetően lényegi átrendeződéssel járt. A korábban közel felényi zsidó hallgató számaránya összezsugorodott Budapesten, vidéken viszont erősen megnőtt, ugyanakkor amikor a zárt számok által érintettek jórésze

² Kizárásuk egyik oka nem kisértés nagy számokban rejtett. A gyakorló szülésznők például 1910-ben többen voltak (13.031) mint az összes orvos, gyógyszerész, gyógyszersegéd vagy állatorvos együtt (8672). L. *Magyar statisztikai közlemények*, 64, 314 o. Ugyanakkor azonban a szülésznők nem is voltak besorolhatók a tulajdonképpen értelmiség körébe, mivel a vizsgált korban csak egy szakmai tanfolyam elvégzését kívánták meg tőlük (tehát még nem nyertek tényleges többéves egyetemi képzést). Ennek a középiskolai érettségi megszerzése nem volt előfeltétele, mint 1905 után minden más többéves egyetemi vagy főiskolai képzésnek. A korabeli közfelfogásban a bábák ezért is egyértelműen kirekedtek az értelmiség társadalmi fogalomköréből.

külföldi tanulmányok folytatására kényszerült. Ez utóbbiak közül sokan, bár nyilván csak kisebbségük – amennyiben túléltek a fasizálódással és a nyilas pusztításokkal járó megpróbáltatásokat – sokkal később, főképp 1944 után, honosított külföldi diplomával jelennek meg szolgáltatóként a honi orvosi piacon.

A fentiekből kisejlik, hogy adataink korszakolása igen lényeges eleme volt kutatásunknak. Ezért számos alapvető kvantifikált összefüggést korszakonként mutatunk majd be, mégpedig a politikai konjunktúrák szerint erősen meghatározott korszakolás elve szerint. Elkülönítjük az 1920 előtti beiratkozókat az 1920/21 és 1927/28 közöttiektől (miután 1928-ban formálisan enyhítették a *numerus clausus* zsidóellenes jellegét), az 1928/29 és 1937/38 között beiratkozókat (tehát azokat, akiket még nem érintett az első 'zsidótörvény'), az 1938/39-1944/45-es beiratkozókat, végül az 1945/6-1949/50-es évek beiratkozóit. 1920/21 előttre tulajdonképpen a már publikált Kolozsvári orvosi kar³ és néhány Pesten beiratkozott medikus évfolyam hallgatóira van csak igazán gazdag adatszolgáltatásunk, mert a Pázmány egyetem beiratkozási anyakönyvei – legfőbb adatforrásunk – 1956 novemberében az Országos Levéltárért támadásban elpusztultak. Szerencsére néhány a háború utáni konjunktúrában erősen felduzzadt (mintegy négy ezres) pesti évfolyam hallgatóinak beiratkozási lapjaiból a későbbiekkel jól összehasonlítható képet lehet nyerni a messze legnagyobb honi orvosképző intézmény hallgatóságáról a *numerus clausus* és Trianon előtti korra nézve.

A lentiekben a tervek szerinti bontásban foglalom össze a kutatás legfőbb operatív mozzanatait, mielőtt rátérnék néhány kiválasztott számszerűsített eredmény bemutatására.

1. *Az orvosi piac adottságainak feltérképezése a modernizálódó Magyarországon.* A tervezett adatgyűjtés az orvosi karok működéséről és a kiadott diplomák számáról és jellegéről, a gyakorló orvosok számáról, neméről, területi elhelyezkedéséről, képzettségéről (hazai és külföldi egyetemeken), a kórházi ellátottság fejlődéséről, a gyógyszerárak számáról és személyzetéről, a gyógyszerészképzés alakulásáról és diplomásairól valamint betegbiztosítási rendszerek kialakulásáról és fejlődéséről 1850 és 1944 között a korabeli források felhasználásával megtörtént. Kétfajta forrást használtunk ehhez.

A/ A 19. század végétől időszakosan jó s másodelemzéssel viszonylag könnyen feldolgozható statisztikai adatszolgáltatás indult be az ország orvosi és kórházi ellátottságáról. Ennek részei az 1890-től már igen jó minőségű népszámlálási adatsorok, melyek megadják az egészségügyben aktív népességi kategóriák megye- és várossoros területi elhelyezkedését néhány fontos társadalomtörténeti változóval keresztezve, mint a korbeosztás, a nem (1900 után), a felekezet, az anyanyelv, a föld- és házvagyron, a nem magyar anyanyelvűek magyarul tudása. Bizonyos hasonló adatsorok léteznek az orvosi karok hallgatóságáról is 1867 utánra nézve évenként, 1890 után a különböző (orvosi, gyógyszerészi, állatorvosi) diplomások számát illetően is. Mindez lényeges áttekintést enged meg a tulajdonképpeni orvosi piac nagyságára és területi szerkezetére, a képzési helyek (Budapest, Kolozsvár, Bécs, stb.) súlyának időbeni alakulására nézve.

B/ Másrészt bizonyos évekre létezett a gyakorló orvosok személyére név szerint lebontott adatszolgáltatás elhelyezkedésükre, hivatalos státusukra (kórházi beosztás, stb.), szakképzettségükre, sőt diplomájuk megszerzésének évére és helyére nézve. Ez vonatkozott 1837-re, 1840-re, 1859-ra, 1875-re, 1882-re és 1890-től kezdve⁴ gyakorlatilag minden évre 1947-ig. 1936 után az orvosi kamarák is publikáltak hasonló listákat tagjaikról 1943-ig. 1947-re szintén rendelkezünk egy független szerv által megvalósított listával s párhuzamosan (az 1945-ben eltörölt Orvosi kamarák helyébe lépő) orvosi szakszervezet kissé eltérő s valamelyest kisebb (mivel csak szakszervezeti tagokat szerepeltető) listájával. Az 1840-s, 1875-ös, 1914-es, 1942-es és 1946-os kimutatásokat beépítettem a diplomások és az elsőnek beiratkozó medikusokat tartalmazó globális orvosi adatbankba. Így a 19. századra két időpontra, a dualista kor és a Trianoni

³ (Lucian Nastasa-val), *The University of Kolozsvár/Cluj/Cluj and the Students of the Medical Faculty (1872-1918)*, Cluj, Ethnocultural Diversity Resource Centre, Budapest-New York, Central European University Press, 392 o.

⁴ Pesti Alfréd szerkesztésében 1936-ig, az Orvosi Kamara megalapításáig, utána 1943-ig kamarai évkönyvek formájában.

Magyarország utolsó fázisaira egy-egy, a régi rendszer összeomlása utáni évre szintén egy teljes körű kimutatással rendelkezünk a gyakorló orvosokra lebontva az egész orvosi társadalom összetételére. Evvel lehetőség nyílik az orvosi piacon működők teljeskörű felmérésére egyes fontos történelmi mérőszámok számító éveiben, így a reformkorban, a kiegyezés után, a dualista kor végén, a zsidótörvények alkalmazása alatt és az 1945-ös rendszerváltás után egy-egy kulcsévből.

2. A Protopográfiai összesítés a Világháborúk között gyakorló honi orvosokról teljesen megvalósult. Ez elsősorban az 1914-es orvosi lista és az orvosi kamara 1942-es már fentebb említett tagnévsorának beépítését jelentette a diplomások és diákok adatbankjába. Ezek a listák fontos személyes információkat is tartalmaznak : cím (Budapesten kerületszám), telefon, szakképzettség, kórházi alkalmaztatás, vallási kötöttség (zsidó-nem zsidó, majd 1939 után a 2. zsidótörvény szerint kereszténynek vagy zsidónak számító áttért zsidó). Ez utóbbi azért fontos, mivel az orvostársadalom közel felét, a nagyvárosokban általában többségét a zsidóság szolgáltatta az 1920-as évekig s csak azután csökkent fokozatosan ez az arány.

Ezen kívül nagy gondot fordítottunk az 1919-ben a fehérterror alatt Budapesten megalakított szélsőjobboldali Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete (MONE) által kiadott taglisták protopográfiai hasznosítására is. Sajnos teljes taglistára nem találtunk forrást. Így meg kellett elégednünk az 1919-es és 1932-es, majdnem teljesen budapesti MONE listák feldolgozásával. Ehhez hozzátettük a MONE folyóiratában rendszertelenül közölt beiratkozási és évi díjfizetésre vonatkozó névlisták anyagát. Nem hallgathatom el, hogy az ilyenfajta adatösszesítés, amikor személyeket többfajta adatbankból kell azonosítani úgy, hogy az egyik forrásban csak név és egy hozzá tartozó évszám áll rendelkezésre (pl. az, hogy mikor lépett be vagy fizetett tagdíjat a MONE-ba), igen nagy technikai kihívást jelent és sokszor kétséges eredménnyel jár : egy pl. 1940-ben azonosított MONE tag kora szerint a legfiatalabb és a legidősebb orvosi nemzedékhez is tartozhat. A név-homonimia (Nagy, Kis, Kovács, Szabó, stb.) széleskörű eshetősége sokszor nem teszi lehetővé az egyértelmű azonosítást, illetve ebben súlyos bizonytalansági tényezőt képvisel. Nem beszélve arról, hogy sok esetben aránytalan munka-többlettel is jár.

3. A fentiekben túli rendelkezésre álló orvosi protopográfiai egyesítése. A különböző elektronikus adatbankok előkészítéséhez a statisztikai elemzésre mindenek előtt többfajta személy szerinti azonosítási munkálatokat kellett elvégezni a különböző egyetemi diák, diplomás, orvosi szervezeti és orvosi kamrai listák közötti számos átfedés kiküszöbölésére illetve az érintettek megfelelő azonosítására. Vonatkozik ez a Budapesti, a Debreceni, a Pécsi és a Szegedi Orvosi Fakultás diákjaira 1919 és 1944 között, a Budapesti, a Kolozsvári, a Monarchia-beli, a Németországi és a Svájci egyetemek érintett magyarországi diákjaira 1870 és 1918 között (hiszen ezek képzettjei még praktizálhattak a világháborúk közötti években). Ezek az összesítések még nincsenek teljesen lezárva, bár külön-külön minden egyes említett adatbankot elektronikusan rögzítettünk. Az egységesítés fő nehézsége abban áll, hogy elektronikusan csak részben végezhető el a nagyszámú névazonosság miatt, ami egy ilyen húszezres nagyságrendű adatbankban több ezer főnél jelenthet csak egyenkénti vizsgálattal megoldható azonosítási problémát. Hiszen egy Kolozsvárott diplomázó teljes tanulmányi útját helyben is bejárhatta, de néhány szemeszterre (akár mint a legelső félévre beiratkozó) járhatott a budapesti orvosi karra is, de feltűnhetett Bécsben, a Monarchia egyéb egyetemén, vagy akár Németországban is abszolválhatott néhány félévet, melyet aztán a diplomához szükséges 10 félévhez hozzászámítottak : tehát ugyanazt a személyt számos párhuzamos adatbankban is azonosítani lehet.

Lényeges elemét képezte ennek az elég gigantikusra sikerült protopográfiai adatösszesítésnek az első félévre beiratkozó diákok és a doktori diplomát szerzők összevetése, egységes adatbankba rendezése. A beiratkozók száma (illetve a lemorzsolódóké) az orvosi karon kb. a végül diplomát nyerőknek átlagosan dupláját tette ki vagy ennél is többet. A két alnépesség konfrontációjával fel lehet becslni a lemorzsolódás illetve a tanulmányi siker szociológiai és tanulmányügyi (érettségiztető iskola, érettségi kora, stb.) hatástényezőit. Az első félévre

beiratkoztak azonosítását és adataik felvételét ezért módszeresen véghezvittük, de az egyik egyetemről a másikra tanulmányaik során átiratkoziként (tehát egyes fakultásokra először már tanulmányaiknak nem legelső félévére beiratkoziként) nem tudtuk minden esetben megvalósítani, kivéve bizonyos fontos átmeneti időszakokban : így például minden beiratkozót – szemeszterszámtól függetlenül – felmértünk az első világháború utáni és a *numerus clausus*szal záruló években (1918/19-1920/21). Ez viszont azt jelenti, hogy a ténylegesen beiratkozó de diplomát végül nem szerző diákok egy töredéke kimaradt felvételi anyagainkból.

4. *Kiegészítőleges prozopográfiai munkálatok.* Az egységesített orvosi adatbankokat többféle s más természetű prozopográfiai forrásból is ki tudtuk egészíteni a tudományos teljesítmények, a nyilvános elismertség, a szellemi alkotókészség és a közismertség objektívált ismérveivel. Ezeket a célokat elsősorban a Szinnyei és Gulyás-féle országos bibliográfiákban szereplő, azaz szakmai vagy más irodalmi publikációkkal is kitűnő orvosok prozopográfiai azonosításával értük el. Így elég pontosan objektívált 'kreativitási indexet' nyertünk, melyben a nem publikálókat a publikálóktól jól el lehetett különíteni s az utóbbiak közül a többet vagy kevesebbet, illetve a szakmai és más publikációkat produkáló 'alkotó' orvosokat. További kutatásra várnak az egyéb 'hírnévi' jelzések, a hivatalos címek és díjak listái (Corvin lánc, kormányzói kitüntetések, akadémiai tagság, tudományos testületekben tisztségek viselése, MONE tisztségviselői, stb.), egyetemi pozíciók. De a 'híresség' szempontjainak érvényesítése végett azonosítottuk prozopográfiainkban a mintegy 1700 orvosdoktor, akiket felsorol a Kapronczay féle orvosi lexikon.⁵ Külön kutatás tárgyát képezi az orvosi listákban szereplők azonosítása a nagyobb korabeli és későbbi életrajzi lexikonokban szereplő medikus kiválóságokkal (hírnév vagy ismertségi index), melyekre nézve korábbi kutatásokból rendelkezésre áll egy közel teljes – mintegy 34 000 életrajzi cikket tartalmazó – elektronikus névanyag a 19. század végén megjelenő Pallas Lexikon-tól a legutolsó években lezárt Új Magyar Enciklopédiáig. Ez egy feldolgozandó kiegészítőleges forrás a 'híres' magyar orvosokról, melyben azonosítani lehet az 1949-ig honi egyetemen diplomát szerzett s prozopográfiainkban szereplő orvosokat.
5. *Elemzés, tanulmányírás: Monografikus kutatási jelentés előkészítése.* Az elemzések alapjául mindenekelőtt az egységesített adatbankok többváltozós statisztikai elemzése szolgál. Először a 'független', 'eredet'- vagy 'rekutációs' változók (nem, apa foglalkozása, szülők lakhelye, vallás, etnikai háttér) külön-külön, majd egymással kapcsolatba hozva kerülnek elemzésre. Ezután a képzési tényezőket (középiskola, egyetemválasztás, egyetemi sikerjelzések) elemezzük a független változók vonatkozásában, majd ugyanezt tesszük a pályakép, a tudományos siker, a szellemi kreativitás, az elismertség és a hírnév tényezőivel. Tekintve, hogy az idevágó számszerűsített korrelációkat egyelőre (a kutatási program igen rövid – mindössze 15 hónapos – lefutási ideje miatt) csak részlegesen dolgoztuk ki, a lentiekben csak néhány globális kísérleti eredmény bemutatására szorítkozunk, melyek párhuzamosan megvilágítják az OTKA-pályázatban felhasznált adatbankok legfőbb sajátosságait.

Ahhoz, hogy az egész orvostársadalom történelmére vonatkozó kutatás komplex jellegét illusztráljam, a lentiekben mindenekelőtt jelzem a még hátralévő operatív felvételi feladatokat, mielőtt néhány máris rendelkezésre álló számszerűsített eredményeink összegzésére rátérnék.

⁵ Kapronczay Károly, *Magyar orvostéletrajzi lexikon*, Budapest, Mundus Kiadó, 2004.

ORVOSI FELMÉRÉS : MARADÉK, TOVÁBB FOLYÓ MUNKÁLATOK (2010 januártól, az Európai Kutatási Tanács támogatásával)

A munkafolyamatokat (feladatokat) úgy választottam szét, hogy egyszerre több munkatárs is dolgozhasson párhuzamosan

1. FELADAT : 1921-1950-ben avatottak (1945/6-ig beiratkozottak) adatbázisán (rögtön kiadandó !)

1. átmenelni (átvezetni) a K. M. által beírt adatokat az 1921/22-1923/24-ben 1. félévre beiratkozottakról (melyek a másik 1921-1948-as adatbázisba kerültek)
2. (K.M.-nak **1924/25-re is be kell pótolni az 1. féléves beiratkozottak** hiányzó adatait (apa fogl. lakása, érettségiző gimn.) Semmelweis Levéltárból

2. FELADAT : 1921-1950-ben avatottak adatbázisa (Rögtön kiadható, ha van hely dolgozni a Semmelweis Levéltárban)

3. feldolgozni az **1946/7-ben 1. félévre beiratkozottak** adatait (vallás már nincs, de minden többi – apa fogl., lakóhely, érettségiztető iskola, ösztöndíj elvben van) a Semmelweis Egyetem levéltárában
4. Miután az előbbit integrálta ABC sorrendben az 1921-1950-es adatbázisba, a Semmelweis Levéltár által kiadott PROMÓCIÓS KÖNYVEK IV.-ből (1951-1969) kiegészíteni az 1951-ben és 1952-ben felavatottak diplomás adatait (év, minősítés, - hiány esetén - születés helye és évszáma) : ez főképp az 1945/6-ban és 1946/7-ben elsőéves beiratkozottakat érinti.

Mint fentebb, átvezetni a következő évtizedek adatbázisába az 1920/21-ben (már a *numerus clausus* hatály alatt) beiratkozottakat : az 1918/19 – 1920/21 közöttiek adatbázisának kb. 12 %-át.

3. FELADAT : 1918/19-1920/21-es adatbázisból (köztük cc. 36 % - N = cc. 2000 - 1910-1917-es elsőéves beiratkozó)

1. rávezetni ugyanezeknek az évtizedek adatbázisából az **avatások** adatait (év,minősítés – ha van : nemigen van) vagy – hiány esetén – a többi meglévő adatot : ugyanazokat kihúzni az 1921-1950-es adatbázisból !
 - sok, mintegy 36 % 1910-1917-es és cc. 2200 (50-55 %) 1918-as még nagymagyarországi beiratkozott volt közöttük
2. Az összesre rávezetni az 1870-1950-es adatbázisból (Bp orvosdiplomásalapsorok) **a 1914 után és kb.1928 előtt Budapesten doktorátust szerzők avatási adatait** (év, esetleg minősítés).

4. FELADAT : mindenekelőtt 2 részre osztani a Bp orvos diplomás alapsorok 1770-1919 adatbázisát, hogy legalább ketten tudjanak dolgozni rajta : az 1876 előtt diplomázottak és az azutáni 1876-1919 (?) között doktorálók adatbázisára

- kiegészíti a Prága-i magyar medikusok adatbázisával (adataival) 1919 előtt
- ellenőrzi, hogy ezekben megvan-e már

1. Ausztriai magyar medikus diákok 1790-1850 adatai

2. Bécsi magyar orvosok 1849-1867
3. Bécsi magyar orvosok 1868-1890
4. Bécsi magyar orvosok 1890-1918
5. Németországi magyar orvosok 1789-1919
6. Kolozsvári orvosok 1872-1918
 - a. Ez utóbbiaknál külön oszlopban kell jelezni az éves pályadíjat nyerteket ! (meglévő listából !)
7. Svájci magyar orvosok 1919 előtt

5. FELADAT : 1770-1876 diplomásai-t

(Azonnal kiadható !)

- ki kell egészíteni az 1840-es országos orvosi piaci helyzet adataival
- ugyanezt az 1875-ös országos orvosi piaci helyzet adataival
- ugyanazt az 1845/46-os évek pesti beiratkozottjainak adataival
- kiegészíteni az 1848-as honvédseregben szolgáló orvosok adataival (az Orvostörténeti Könyvtárban található könyv alapján)

6. FELADAT : 1876-1919 diplomásainak adatbázisát

- kiegészíteni az 1914-es orvosi piaci helyzet adataival
- rávezetni az 1919-es MONE budapesti lista adatait

7. FELADAT : Az előbbi munkálatok lezárultával az összes eddigi adatbázist egyetlen egy nagy adatbázisba kell összevonni.

- a. Ezekbe integrálni kell a debreceni, a szegedi és a pécsi egyetemek 1920 utáni adatbázisait is
- b. Be kell írni az 1947-es szakszervezeti listán nem, de az 1947-es országos listán szereplő orvosok adatait (lásd 8/e feladat !)
- c. Be kell írni az eddig hiányzó 1942-es budapesti orvosi kamarai adatokat (A-S)

8. FELADAT : ezután vissza kell térni a korábban már kitöltött következő adatokhoz s ezeket integrálni a nagy egész adatbázisba

- a. MONE 1932 (főképp budapestiek)
- b. Más MONE díjbefizetők illetve felvettek
- c. Kapronczay-féle könyvben szereplő 1700 híres orvos
- d. Szinnyi és Gulyás-féle bibliográfiák feldolgozásait
- e. 1947-es szakszervezeti lista adatait
- f. 1942-es vidéki és budapesti (Sz-Z betűs) orvosi kamarai tagság adatait

9. UTÓLAGOS PÓTFELADAT :

- azonosítani az egyetemi oktatókat és dékánokat az összes (Bp-i, Kolozsvár-i, Debrecen-i, Szeged-i, Pécs-i egyetemen) az egyetemi évkönyvek illetve utólagos listák alapján 1800-1956-ra
 - o beleértve a magántanárokat is 1850-1948-ra (kinevezési dátumokkal)

ALAPVETŐ KÍSÉRLETI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

I. Adatok az orvosi piac területi alakulására 1870-1947*

Régiók	1870	1880	1890	1900	1910
<i>a, Duna bal partja</i>	11,26%	11,07%	10,61%	10,01%	8,99%
<i>b, Duna jobb partja</i>	18,21%	17,60%	16,09%	13,97%	12,90%
<i>c, Duna-Tisza köze</i>	25,01%	15,88%	15,32%	14,94%	14,21%
<i>d, Tisza jobb partja</i>	7,77%	9,03%	8,70%	7,96%	7,82%
<i>e, Tisza bal partja</i>	9,39%	10,84%	11,33%	11,10%	10,47%
<i>f, Tisza-Maros szöge.</i>	7,48%	10,10%	9,60%	9,49%	8,75%
<i>g, Királyhágóntúl.</i>	9,68%	10,19%	10,24%	9,99%	9,96%
<i>Budapest</i>	11,20%	15,29%	18,09%	22,52%	26,91%
<i>Magyarország összesen</i>	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

* Népszámlálási adatokból

Egy orvosra jutó népesség 1870-1910

Régiók*	1870	1880	1890	1900	1910
<i>a, Duna bal partja</i>	3666	4672	4711	4264	4423
<i>b, Duna jobb partja</i>	3043	4307	4552	4352	4369
<i>c, Duna-Tisza köze</i>	2039	3686	3929	3564	3714
<i>d, Tisza jobb partja</i>	4384	4706	4638	4370	4135
<i>e, Tisza bal partja</i>	4627	4961	4858	4387	4529
<i>f, Tisza-Maros szöge.</i>	4642	5033	5284	4508	4471
<i>g, Királyhágóntúl.</i>	4901	6041	5847	5151	4914
<i>Budapest</i>	500	696	723	667	598
<i>Magyarország összesen</i>	3129	4053	4026	3495	3327

• Népszámlálási adatokból

Egy orvosra jutó népesség 1920-ban törvényhatóságok és régiókra*

Források: Magyar Statisztikai Közlemények 72. kötet, 507. old.
Magyar Statisztikai Évkönyv 1931, 7. old.

Jó régiók	Város/Megye	Egy orvosra jutó népesség	Jó régiók
Dunántúl	Esztergom vármegye	2657	Dunántúl

Egy o
népes

Észak	<i>Hont vármegye</i>	5434	<i>Duna-Tisza köze Kelet-Magyarország Észak Budapest Magyarország össz.</i>
Észak	<i>Nógrád vm</i>	3524	
Dunántúl	<i>Pozsony vm</i>	Nincs orvos	
Dunántúl	<i>Baranya vármegye</i>	6158	
Dunántúl	<i>Pécs tjv.</i>	1034	
Dunántúl	<i>Fejér vármegye</i>	4650	
Dunántúl	<i>Székesfehérvár tjv.</i>	1057	
Dunántúl	<i>Győr vármegye</i>	9097	
Dunántúl	<i>Győr tjv.</i>	962	
Dunántúl	<i>Komárom vármegye</i>	3362	
Dunántúl	<i>Moson vármegye</i>	2484	
Dunántúl	<i>Somogy vm</i>	3799	
Dunántúl	<i>Sopron vm.</i>	4968	
Dunántúl	<i>Sopron tjv.</i>	1102	
Dunántúl	<i>Tolna vármegye</i>	4088	
Dunántúl	<i>Vas vm</i>	3527	
Dunántúl	<i>Veszprém vm</i>	3101	
Dunántúl	<i>Zala vm</i>	3471	
Duna-Tisza köze	<i>Bács-Bodrog várm</i>	5769	
Duna-Tisza köze	<i>Baja tjv</i>	1195	
Duna-Tisza köze	<i>Csongrád vármegye</i>	3847	
Duna-Tisza köze	<i>Hódmezővásárhely tjv.</i>	1965	
Duna-Tisza köze	<i>Szeged tjv</i>	1489	
Észak	<i>Heves vármegye</i>	4081	
Duna-Tisza köze	<i>Jász-Nagyk-Sz.vm</i>	3200	
Duna-Tisza köze	<i>Pest-P.-S.-Kisk. Vm.</i>	3115	
Budapest	<i>Budapest sz.-főv</i>	421	
Duna-Tisza köze	<i>Kecskemét tjv</i>	2089	
Észak	<i>Abauj-Torna várm</i>	5048	
Kelet-Magyarország	<i>Bereg vármegye</i>	8422	
Észak	<i>Borsod vm</i>	5328	
Észak	<i>Miskolc tjv</i>	1096	
Észak	<i>Gömör és K.-Hont vm.</i>	4065	
Kelet-Magyarország	<i>Ung vm</i>	Nincs orvos	
Észak	<i>Zemplén vm</i>	2269	
Kelet-Magyarország	<i>Békés vármegye</i>	2753	
Kelet-Magyarország	<i>Bihar vm.</i>	4037	
Kelet-Magyarország	<i>Hajdu vármegye</i>	4676	
Kelet-Magyarország	<i>Debreczen tjv</i>	1110	
Kelet-Magyarország	<i>Szabolcs vm.</i>	3755	
Kelet-Magyarország	<i>Szatmár vm.</i>	7309	
Kelet-Magyarország	<i>Arad vármegye</i>	5430	
Kelet-Magyarország	<i>Csanád vármegye</i>	4480	
Kelet-Magyarország	<i>Torontál vármegye</i>	7906	
Magyarország össz.	<i>Magyarország össz.</i>	1802	

* Népszámlálási adatokból

Egy orvosra jutó népességszám 1920 és 1947 között Budapesten és országosan a Trianoni területen

	<i>1920*</i>	<i>1930*</i>	<i>1941**</i>	<i>1947***</i>
Budapest	421	271	208	1311
Magyarország	1804	1049	836	1492

- Népszámlálási adatokból
- ** az Orvosi kamarai lista alapján
- *** Az Orvosszakszervezet listája alapján

II. Az összes magyarországi orvosi karra 1918/19 és 1948/49 között beiratkozottak alapmegoszlásai.

Statistics												
		neme	apaf30 apa foglalkozás 30 kategóriás	vallase vallás, egyszerűsített	nevjell	nevfelk	szulev10	regio	regio3	megye	egyetem1	MONE MONE tag-e? (Pesti MONE anyag, MONE tagdíjfizetések, tagfelvételek figyelembevételével)
N	Valid	15230	6712	13973	15227	13973	14495	14935	14935	14935	15230	15230
	Missing	0	8518	1257	3	1257	735	295	295	295	0	0

Frequency Table

neme					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 férfi	12947	85,0	85,0	85,0
	2,00 nő	2283	15,0	15,0	100,0
	Total	15230	100,0	100,0	

apaf30 apa foglalkozás 30 kategóriás					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 földműves	549	3,6	8,2	8,2
	2 munkás	38	,2	,6	8,7
	3 szakmunkás, szakosított kisalkalmazott	115	,8	1,7	10,5
	4 kis közalkalmazott, közhivatali szakmunkás	393	2,6	5,9	16,3
	5 kisiparos	534	3,5	8,0	24,3
	6 kiskereskedő	643	4,2	9,6	33,8
	7 tisztviselő, hivatalnok	136	,9	2,0	35,9
	8 középszintű magánhivatalnok	371	2,4	5,5	41,4
	9 magas magánhivatalnok	101	,7	1,5	42,9
	10 közepes szintű közhivatalnok	412	2,7	6,1	49,0
	11 magas közhivatalnok	310	2,0	4,6	53,7
	12 közmű technikus hivatalnoka, szakértője	464	3,0	6,9	60,6
	13 politikus	21	,1	,3	60,9
	14 tiszt, tisztos, tiszthelyettes	227	1,5	3,4	64,3
	15 pap, egyházi hivatalnok	173	1,1	2,6	66,9
	16 tanár, közalkalmazott humán értelmiségi	302	2,0	4,5	71,3
	17 tanító, igazgató-tanító, szakfelügyelő	448	2,9	6,7	78,0
	18 magántanár	18	,1	,3	78,3

	19 orvos, doktor	419	2,8	6,2	84,5
	20 más orvos, egészségügyi szakértelmiségi	140	,9	2,1	86,6
	21 ügyvéd, jogtanácsos	162	1,1	2,4	89,0
	22 mérnök, építész, vegyész	115	,8	1,7	90,7
	23 újságíró, művész, humán szabadértelmiségi	38	,2	,6	91,3
	24 nagypolgári vállalkozó vagy alkalmazott	63	,4	,9	92,3
	25 birtokos, tőkés tulajdonos	290	1,9	4,3	96,6
	26 magánzó, foglalkozás nélküli	150	1,0	2,2	98,8
	27 áll. Nyugdíjas	16	,1	,2	99,0
	28 más nyugdíjas	64	,4	1,0	100,0
	Total	6712	44,1	100,0	
Missing	System	8518	55,9		
Total		15230	100,0		

vallase vallás, egyszerűsített					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 róm. kat.	7127	46,8	51,0	51,0
	3,00 ref.	2806	18,4	20,1	71,1
	4,00 evang.	1025	6,7	7,3	78,4
	5,00 izr.	2421	15,9	17,3	95,7
	7,00 unit.	87	,6	,6	96,4
	10,00 egyéb	507	3,3	3,6	100,0
	Total	13973	91,7	100,0	
Missing	System	1257	8,3		
Total		15230	100,0		

nevjell					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 magyar	8912	58,5	58,5	58,5
	2,00 német	3493	22,9	22,9	81,5
	3,00 szláv	2365	15,5	15,5	97,0
	5,00 román	114	,7	,7	97,7
	6,00 csak zsidó	47	,3	,3	98,1
	7,00 egyéb	296	1,9	1,9	100,0
	Total	15227	100,0	100,0	
Missing	System	3	,0		

Total	15230	100,0		

nevfek					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 katolikus magyar	4015	26,4	28,7	28,7
	2,00 katolikus német	1560	10,2	11,2	39,9
	3,00 katolikus más	1552	10,2	11,1	51,0
	4,00 református	2806	18,4	20,1	71,1
	5,00 evangélikus magyar	515	3,4	3,7	74,8
	6,00 evangélikus német	264	1,7	1,9	76,7
	7,00 evangélikus más	246	1,6	1,8	78,4
	8,00 izraelita magyar	983	6,5	7,0	85,5
	9,00 izraelita más	1438	9,4	10,3	95,7
	10,00 unitárius	87	,6	,6	96,4
	100,00 egyéb	507	3,3	3,6	100,0
	Total	13973	91,7	100,0	
Missing	System	1257	8,3		
Total		15230	100,0		

szulev10					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1855,00 1850-1859	1	,0	,0	,0
	1875,00 1870-1879	5	,0	,0	,0
	1885,00 1880-1889	57	,4	,4	,4
	1895,00 1890-1899	1780	11,7	12,3	12,7
	1905,00 1900-1909	5410	35,5	37,3	50,0
	1915,00 1910-1919	3958	26,0	27,3	77,3
	1925,00 1920-1929	3282	21,5	22,6	100,0
	1935,00 1930-1939	1	,0	,0	100,0
	1945,00 1940-1949	1	,0	,0	100,0
	Total	14495	95,2	100,0	
Missing	System	735	4,8		
Total		15230	100,0		

regio					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	1,00 Duna bal partja	786	5,2	5,3	5,3
	2,00 Duna jobb partja	2410	15,8	16,1	21,4
	3,00 Duna-Tisza köze	3137	20,6	21,0	42,4
	4,00 Tisza jobb partja	1284	8,4	8,6	51,0
	5,00 Tisza bal partja	2341	15,4	15,7	66,7
	6,00 Tisza-Maros köze	856	5,6	5,7	72,4
	7,00 Királyhágón túl	1002	6,6	6,7	79,1
	8,00 Fiume város és ker.	24	,2	,2	79,3
	9,00 Horvát-Szlavonország	60	,4	,4	79,7
	10,00 Budapest	2777	18,2	18,6	98,3
	90,00 Monarchia	66	,4	,4	98,7
	91,00 Külföld	192	1,3	1,3	100,0
	Total	14935	98,1	100,0	
Missing	System	295	1,9		
Total		15230	100,0		

regio3					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 Budapest	2777	18,2	18,6	18,6
	2,00 vidék	12158	79,8	81,4	100,0
	Total	14935	98,1	100,0	
Missing	System	295	1,9		
Total		15230	100,0		

megye					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	11 Abauj-Torna megye	174	1,1	1,2	1,2
	12 Alsó-Fehér megye	67	,4	,4	1,6
	13 Arad megye	183	1,2	1,2	2,8
	14 Árva megye	9	,1	,1	2,9
	15 Bács-Bodrog megye	667	4,4	4,5	7,4
	16 Baranya megye	404	2,7	2,7	10,1
	17 Bars megye	75	,5	,5	10,6
	18 Békés megye	403	2,6	2,7	13,3
	19 Bereg megye	157	1,0	1,1	14,3
	20 Beszterce-Naszód megye	17	,1	,1	14,4
	21 Bihar megye	382	2,5	2,6	17,0

22 Borsod megye	374	2,5	2,5	19,5
23 Brassó megye	47	,3	,3	19,8
24 Csanád megye	185	1,2	1,2	21,1
25 Csik megye	81	,5	,5	21,6
26 Csongrád megye	701	4,6	4,7	26,3
27 Esztergom megye	83	,5	,6	26,8
28 Fejér megye	239	1,6	1,6	28,4
29 Fogaras megye	14	,1	,1	28,5
30 Gömör- és Kis-Hont megye	133	,9	,9	29,4
31 Győr megye	149	1,0	1,0	30,4
32 Hajdu megye	589	3,9	3,9	34,4
33 Háromszék megye	105	,7	,7	35,1
34 Heves megye	247	1,6	1,7	36,7
35 Hont megye	65	,4	,4	37,2
36 Hunyad megye	94	,6	,6	37,8
37 Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye	443	2,9	3,0	40,8
38 Kis-Küküllő megye	36	,2	,2	41,0
39 Kolozs megye	196	1,3	1,3	42,3
40 Komárom megye	157	1,0	1,1	43,4
41 Krassó-Szörény megye	68	,4	,5	43,8
42 Liptó megye	24	,2	,2	44,0
43 Máramaros megye	120	,8	,8	44,8
44 Maros-Torda megye	96	,6	,6	45,4
45 Moson megye	57	,4	,4	45,8
46 Nagy-Küküllő megye	33	,2	,2	46,0
47 Nógrád megye	162	1,1	1,1	47,1
48 Nyitra megye	140	,9	,9	48,0
49 Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye	3856	25,3	25,8	73,9
50 Pozsony megye	114	,7	,8	74,6
51 Sáros megye	45	,3	,3	74,9
52 Somogy megye	306	2,0	2,0	77,0
53 Sopron megye	138	,9	,9	77,9
54 Szabolcs megye	431	2,8	2,9	80,8
55 Szatmár megye	310	2,0	2,1	82,9
56 Szeben megye	28	,2	,2	83,1
57 Szepes megye	64	,4	,4	83,5
58 Szilágymegye	64	,4	,4	83,9
59 Szolnok-Doboka megye	64	,4	,4	84,3
60 Temes megye	158	1,0	1,1	85,4
61 Tolna megye	269	1,8	1,8	87,2
62 Torda-Aranyos megye	51	,3	,3	87,5

	63 Torontál megye	262	1,7	1,8	89,3
	64 Trencsén megye	57	,4	,4	89,7
	65 Turóc megye	11	,1	,1	89,7
	66 Udvarhely megye	73	,5	,5	90,2
	67 Ugocsa megye	42	,3	,3	90,5
	68 Ung megye	114	,7	,8	91,3
	69 Vas megye	271	1,8	1,8	93,1
	70 Veszprém megye	168	1,1	1,1	94,2
	71 Zala megye	252	1,7	1,7	95,9
	72 Zemplén megye	223	1,5	1,5	97,4
	73 Zólyom megye	46	,3	,3	97,7
	74 Fiume	24	,2	,2	97,9
	80 Horvátország, Szlavónia	60	,4	,4	98,3
	90 Ausztria és egyéb Monarchia	66	,4	,4	98,7
	91 OMM.-n kívül	192	1,3	1,3	100,0
	Total	14935	98,1	100,0	
Missing	System	295	1,9		
Total		15230	100,0		

Egyetem1					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	7,00 Budapest	7182	47,2	47,2	47,2
	9,00 Debrecen	2426	15,9	15,9	63,1
	32,00 Pécs	2497	16,4	16,4	79,5
	35,00 Szeged	3125	20,5	20,5	100,0
	Total	15230	100,0	100,0	

MONE MONE tag-e? (Pesti MONE anyag, MONE tagdíjfizetések, tagfelvételek figyelembevételével)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 NEM TAG	13781	90,5	90,5	90,5
	1 TAG	1449	9,5	9,5	100,0
	Total	15230	100,0	100,0	

III. 1942-ben praktizáló vidéki orvosok alapmegoszlásai

Statistics												
		neme	apaf30 Apa foglalkozás, 30 kategóriás	vallase Vallás, 6 kategóriás	nevjell Névjelleg	nevfek Etnikai-felekezeti csoport	szulev10 Születés évtizede	regio Születés régiója	regio3 Pesten vagy vidéken született?	megye Születés megyéje	egyetem1 Melyik egyetemre járt?	MONE MONE tag-e? (Pesti MONE anyag, MONE tagdíjfizetések, tagfelvételek figyelembevételével)
N	Valid	5177	1811	5047	5176	5047	4939	5177	5133	5133	5177	5177
	Missing	0	3366	130	1	130	238	0	44	44	0	0

Frequency Table

neme					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 férfi	4828	93,3	93,3	93,3
	2,00 nő	349	6,7	6,7	100,0
	Total	5177	100,0	100,0	

apaf30 Apa foglalkozás, 30 kategóriás					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 földműves	167	3,2	9,2	9,2
	2 munkás	8	,2	,4	9,7
	3 szakmunkás, szakosított kisalkalmazott	29	,6	1,6	11,3
	4 kis közalkalmazott, közhivatali szakmunkás	100	1,9	5,5	16,8
	5 kisiparos	164	3,2	9,1	25,8
	6 kiskereskedő	202	3,9	11,2	37,0
	7 tisztviselő, hivatalnok	30	,6	1,7	38,7
	8 középszintű magánhivatalnok	78	1,5	4,3	43,0
	9 magas magánhivatalnok	18	,3	1,0	44,0
	10 közepes szintű közhivatalnok	109	2,1	6,0	50,0
	11 magas közhivatalnok	74	1,4	4,1	54,1
	12 közmű technikus hivatalnoka, szakértője	131	2,5	7,2	61,3
	13 politikus	5	,1	,3	61,6
	14 tiszt, tisztos, tiszthelyettes	43	,8	2,4	63,9
	15 pap, egyházi hivatalnok	59	1,1	3,3	67,2
	16 tanár, közalkalmazott humán értelmiségi	85	1,6	4,7	71,9
	17 tanító, igazgató-tanító, szakfelügyelő	127	2,5	7,0	78,9
	18 magántanár	5	,1	,3	79,2

	19 orvos, doktor	96	1,9	5,3	84,5
	20 más orvos, egészségügyi szakértelmiségi	22	,4	1,2	85,7
	21 ügyvéd, jogtanácsos	37	,7	2,0	87,7
	22 mérnök, építész, vegyész	31	,6	1,7	89,5
	23 újságíró, művész, humán szabadértelmiségi	5	,1	,3	89,7
	24 nagypolgári vállalkozó vagy alkalmazott	14	,3	,8	90,5
	25 birtokos, tőkés tulajdonos	104	2,0	5,7	96,2
	26 magánzó, foglalkozás nélküli	50	1,0	2,8	99,0
	27 áll. Nyugdíjas	4	,1	,2	99,2
	28 más nyugdíjas	11	,2	,6	99,8
	29 polgár	3	,1	,2	100,0
	Total	1811	35,0	100,0	
Missing	System	3366	65,0		
Total		5177	100,0		

vallase Vallás, 6 kategóriás					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 róm. kat.	2270	43,8	45,0	45,0
	3,00 ref.	1045	20,2	20,7	65,7
	4,00 evang.	397	7,7	7,9	73,5
	5,00 izr.	1183	22,9	23,4	97,0
	7,00 unit.	38	,7	,8	97,7
	10,00 egyéb	114	2,2	2,3	100,0
	Total	5047	97,5	100,0	
Missing	System	130	2,5		
Total		5177	100,0		

nevjell Névjelleg					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 magyar	2967	57,3	57,3	57,3
	2,00 német	1297	25,1	25,1	82,4
	3,00 szláv	742	14,3	14,3	96,7
	5,00 román	45	,9	,9	97,6
	6,00 csak zsidó	17	,3	,3	97,9
	7,00 egyéb	108	2,1	2,1	100,0
	Total	5176	100,0	100,0	

Missing	System	1	,0		
Total		5177	100,0		

nevfelk Etnikai-felekezeti csoport					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 katolikus magyar	1253	24,2	24,8	24,8
	2,00 katolikus német	491	9,5	9,7	34,6
	3,00 katolikus más	526	10,2	10,4	45,0
	4,00 református	1045	20,2	20,7	65,7
	5,00 evangélikus magyar	182	3,5	3,6	69,3
	6,00 evangélikus német	125	2,4	2,5	71,8
	7,00 evangélikus más	90	1,7	1,8	73,5
	8,00 izraelita magyar	514	9,9	10,2	83,7
	9,00 izraelita más	669	12,9	13,3	97,0
	10,00 unitárius	38	,7	,8	97,7
	100,00 egyéb	114	2,2	2,3	100,0
	Total		5047	97,5	100,0
Missing	System	130	2,5		
Total		5177	100,0		

szulev10 Születés évtizede					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1845,00 1840-1849	2	,0	,0	,0
	1855,00 1850-1859	13	,3	,3	,3
	1865,00 1860-1869	72	1,4	1,5	1,8
	1875,00 1870-1879	157	3,0	3,2	4,9
	1885,00 1880-1889	615	11,9	12,5	17,4
	1895,00 1890-1899	1475	28,5	29,9	47,3
	1905,00 1900-1909	1917	37,0	38,8	86,1
	1915,00 1910-1919	679	13,1	13,7	99,8
	1925,00 1920-1929	9	,2	,2	100,0
	Total		4939	95,4	100,0
Missing	System	238	4,6		
Total		5177	100,0		

regio Születés régiója					

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00 Ismeretlen régió	44	,8	,8	,8
	1,00 Duna bal partja	356	6,9	6,9	7,7
	2,00 Duna jobb partja	971	18,8	18,8	26,5
	3,00 Duna-Tisza köze	1149	22,2	22,2	48,7
	4,00 Tisza jobb partja	495	9,6	9,6	58,2
	5,00 Tisza bal partja	911	17,6	17,6	75,8
	6,00 Tisza-Maros köze	254	4,9	4,9	80,7
	7,00 Királyhágón túl	522	10,1	10,1	90,8
	8,00 Fiume város és ker.	3	,1	,1	90,9
	9,00 Horvát-Szlavonország	22	,4	,4	91,3
	10,00 Budapest	415	8,0	8,0	99,3
	90,00 Monarchia	10	,2	,2	99,5
	91,00 Külföld	25	,5	,5	100,0
	Total	5177	100,0	100,0	

regio3 Pesten vagy vidéken született?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00 Budapest	415	8,0	8,1	8,1
	2,00 vidék	4718	91,1	91,9	100,0
	Total	5133	99,2	100,0	
Missing	System	44	,8		
Total		5177	100,0		

megye Születés megyéje					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	11 Abauj-Torna megye	65	1,3	1,3	1,3
	12 Alsó-Fehér megye	31	,6	,6	1,9
	13 Arad megye	64	1,2	1,2	3,1
	14 Árva megye	9	,2	,2	3,3
	15 Bács-Bodrog megye	254	4,9	4,9	8,2
	16 Baranya megye	144	2,8	2,8	11,0
	17 Bars megye	33	,6	,6	11,7
	18 Békés megye	163	3,1	3,2	14,9
	19 Bereg megye	40	,8	,8	15,6
	20 Beszterce-Naszód megye	22	,4	,4	16,1
	21 Bihar megye	170	3,3	3,3	19,4

22 Borsod megye	126	2,4	2,5	21,8
23 Brassó megye	19	,4	,4	22,2
24 Csanád megye	53	1,0	1,0	23,2
25 Csik megye	37	,7	,7	24,0
26 Csongrád megye	200	3,9	3,9	27,9
27 Esztergom megye	34	,7	,7	28,5
28 Fejér megye	99	1,9	1,9	30,5
29 Fogaras megye	4	,1	,1	30,5
30 Gömör- és Kis-Hont megye	58	1,1	1,1	31,7
31 Győr megye	64	1,2	1,2	32,9
32 Hajdu megye	196	3,8	3,8	36,7
33 Háromszék megye	64	1,2	1,2	38,0
34 Heves megye	109	2,1	2,1	40,1
35 Hont megye	34	,7	,7	40,8
36 Hunyad megye	35	,7	,7	41,4
37 Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye	181	3,5	3,5	45,0
38 Kis-Küküllő megye	19	,4	,4	45,3
39 Kolozs megye	104	2,0	2,0	47,4
40 Komárom megye	54	1,0	1,1	48,4
41 Krassó-Szörény megye	25	,5	,5	48,9
42 Liptó megye	16	,3	,3	49,2
43 Máramaros megye	34	,7	,7	49,9
44 Maros-Torda megye	56	1,1	1,1	51,0
45 Moson megye	24	,5	,5	51,4
46 Nagy-Küküllő megye	20	,4	,4	51,8
47 Nógrád megye	72	1,4	1,4	53,2
48 Nyitra megye	54	1,0	1,1	54,3
49 Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye	820	15,8	16,0	70,3
50 Pozsony megye	52	1,0	1,0	71,3
51 Sáros megye	19	,4	,4	71,6
52 Somogy megye	136	2,6	2,6	74,3
53 Sopron megye	65	1,3	1,3	75,6
54 Szabolcs megye	154	3,0	3,0	78,6
55 Szatmár megye	149	2,9	2,9	81,5
56 Szeben megye	18	,3	,4	81,8
57 Szepes megye	33	,6	,6	82,4
58 Szilágy megye	27	,5	,5	83,0
59 Szolnok-Doboka megye	35	,7	,7	83,7
60 Temes megye	43	,8	,8	84,5
61 Tolna megye	99	1,9	1,9	86,4
62 Torda-Aranyos megye	21	,4	,4	86,8

	63 Torontál megye	69	1,3	1,3	88,2
	64 Trencsén megye	25	,5	,5	88,7
	65 Turóc megye	4	,1	,1	88,7
	66 Udvarhely megye	37	,7	,7	89,5
	67 Ugocsa megye	18	,3	,4	89,8
	68 Ung megye	57	1,1	1,1	90,9
	69 Vas megye	98	1,9	1,9	92,8
	70 Veszprém megye	83	1,6	1,6	94,4
	71 Zala megye	105	2,0	2,0	96,5
	72 Zemplén megye	97	1,9	1,9	98,4
	73 Zólyom megye	23	,4	,4	98,8
	74 Fiume	3	,1	,1	98,9
	80 Horvátország, Szlavónia	22	,4	,4	99,3
	90 Ausztria és egyéb Monarchia	10	,2	,2	99,5
	91 OMM.-n kívül	25	,5	,5	100,0
	Total	5133	99,2	100,0	
Missing	System	44	,8		
Total		5177	100,0		

egyetem1 Melyik egyetemre járt?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2,00 Bécs	36	,7	,7	,7
	3,00 Bécsi Műegyetem	5	,1	,1	,8
	4,00 Berlin	8	,2	,2	,9
	6,00 Bonn	1	,0	,0	1,0
	7,00 Budapest	3020	58,3	58,3	59,3
	9,00 Debrecen	535	10,3	10,3	69,6
	11,00 Feiburg	1	,0	,0	69,7
	12,00 Genf	2	,0	,0	69,7
	21,00 Kolozsvár	323	6,2	6,2	75,9
	25,00 Leipzig	1	,0	,0	76,0
	27,00 Marburg	1	,0	,0	76,0
	28,00 München	1	,0	,0	76,0
	32,00 Pécs	694	13,4	13,4	89,4
	33,00 Prága	1	,0	,0	89,4
	35,00 Szeged	547	10,6	10,6	100,0
	42,00 Zürich	1	,0	,0	100,0
	Total		5177	100,0	100,0

MONE MONE tag-e? (Pesti MONE anyag, MONE tagdíjfizetések, tagfelvételek figyelembevételével)					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 NEM TAG	4164	80,4	80,4	80,4
	1 TAG	1013	19,6	19,6	100,0
	Total	5177	100,0	100,0	